

*7. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ ВА
ЧОРВАЧИЛИК
МАҲСУЛОТЛАРИНИ ҚАЙТА
ИШЛАШДА ХАВФСИЗЛИК
ТАЛАБЛАРИ*

- Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш махсус ўзига хос асбоб-ускуналар, цехлар, корхоналарда тегишли технологик жараёнларни амалга ошириш билан бажарилади. Замонавий маҳсулотларни қайта ишлаш корхоналарини электрсиз, механизмларсиз ва автоматикасиз тасаввур этиш қийин. Улар ўз навбатида маълум потенциал хавфларга эга.

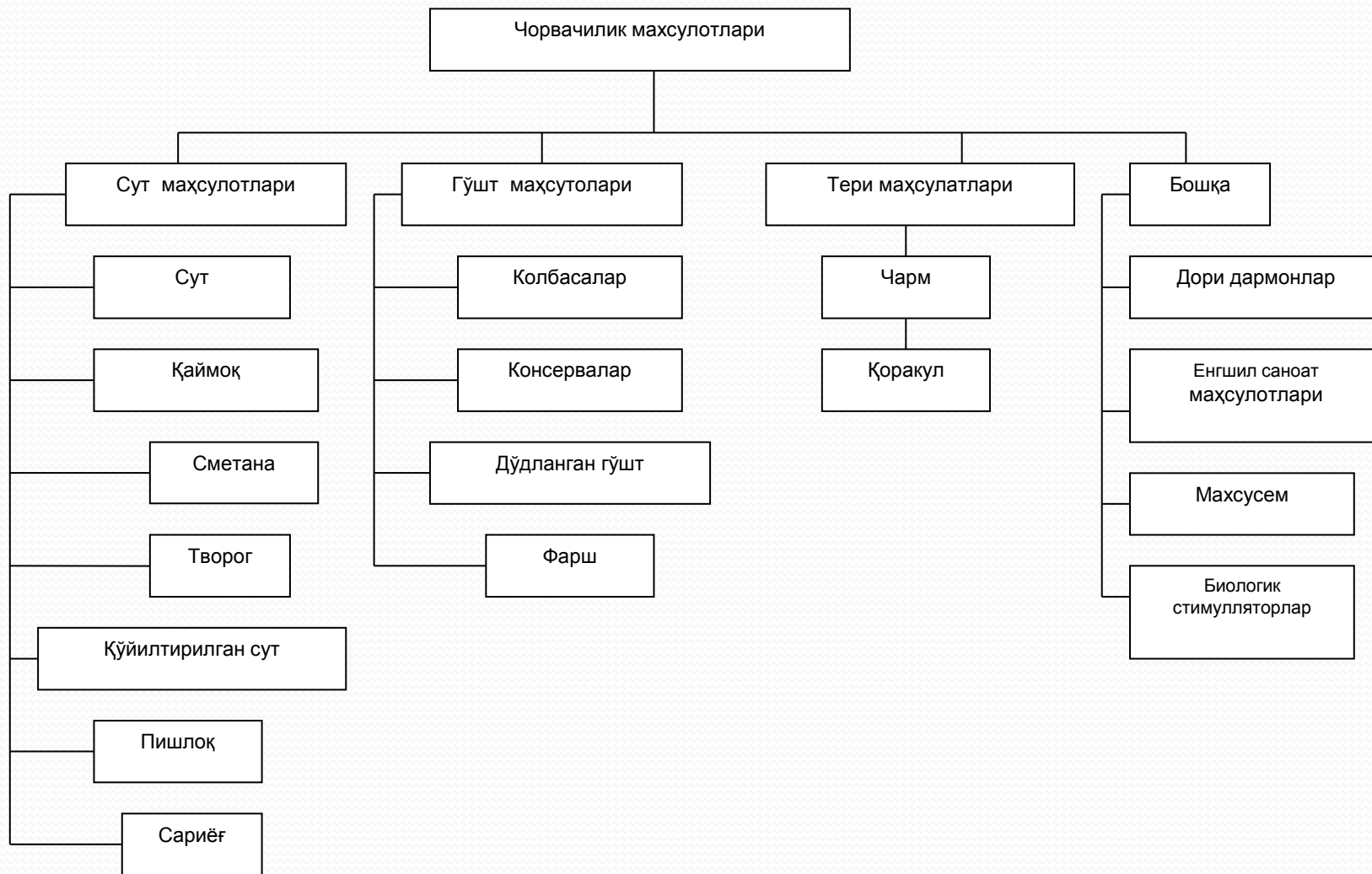
- *Пахта экини билан боғлиқ қайта ишлаш корхоналари сифатида пахтани сақлаш, пахта заводлари, енгил саноат корхоналари ва бошқаларни кўрсатиш мумкин. Улар ҳар бири ўз хусусиятидан келиб чиқиб турли хил хавфли факторларга эга.*
- *Озиқ-овқат хавфсизлигининг барқарорлиги заҳира маҳсулот билан белгиланади. Айрим, соҳа таниқли олимларнинг фикрига асосан ўтиш заҳираси, масалан дон бўйича, 17 фоиз белгиланган (Сидоренко В , 2012 й.). Бунда табиий офатлар, урушлар, ҳосилни яхши бўлмаган кабиларни ҳисобга олади.*

- *Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш хўжалиги маълум даражада яратилган. 1000 тонна ва ундан кўп миқдордаги сақлаш иншоот ва бинолари мавжуд. Шундан сақлаш бино ва иншоотларининг картошка учун мўлжалланган 400 минг тоннадан ошиқ ҳажмга қуввати мавжуд*
- *Бинолардаги ҳаво ҳарорати, ҳавонинг нисбий намлиги, маҳсулотлардаги чириш касалликлари ва замбуруғлардан ҳосил бўладиган вирусларни кўпайиши, ёруғликни таъсири, ҳаво таркибини ўзгариши, яъни ҳаво таркибини ўзгариши инсон саломатлиги учун зарарли фактор ҳисобланади.*

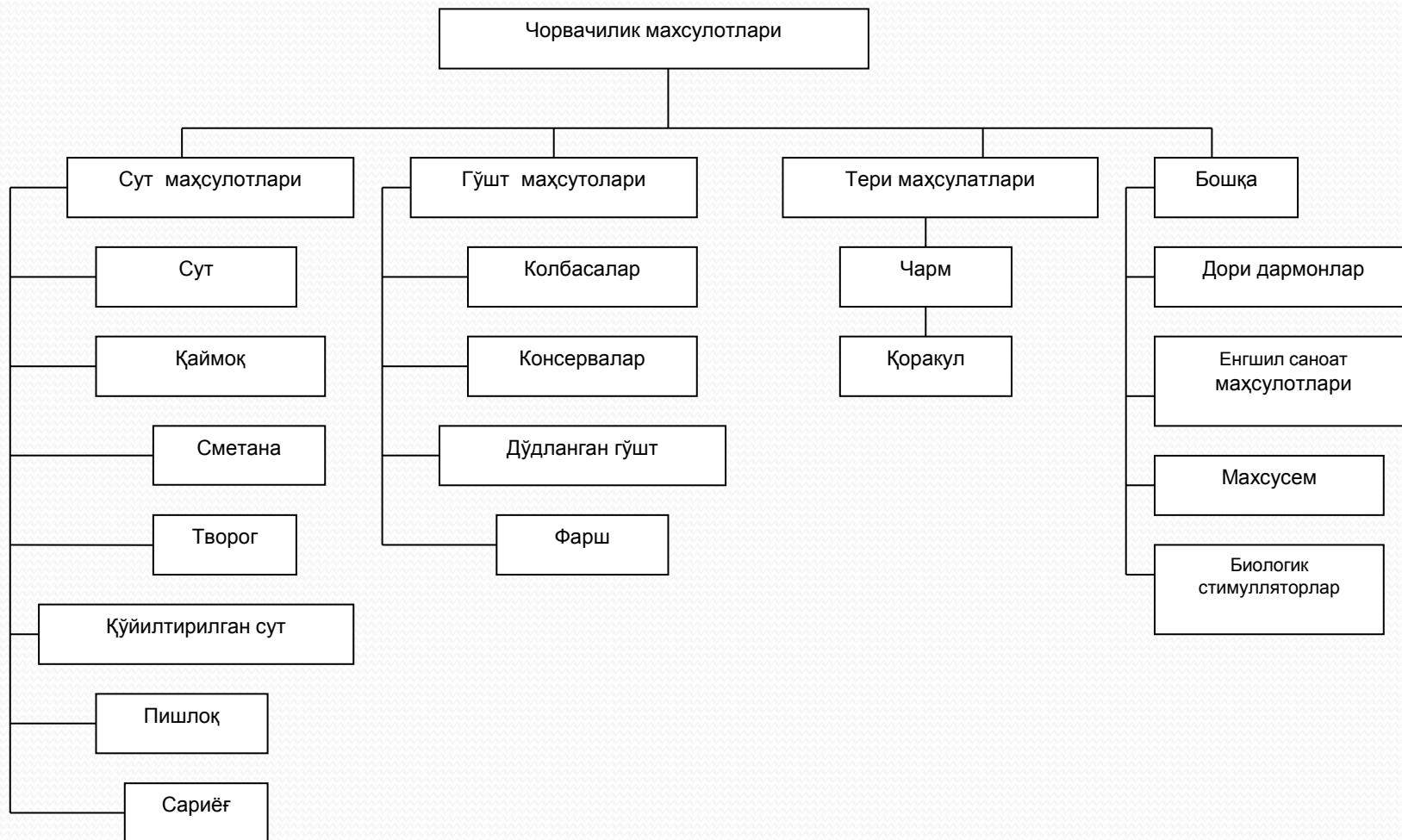
- *Бинолардаги ҳаво ҳароратини ўзгариши шамоллаш билан боғлиқ касалликларни, намликни кўпайиб кетиши нафас органлари хасталикларини, чириш ва замбуруғлардан чиқадиган вируслар турли хил аллергия касалликларни, ҳаводаги кислород миқдорини ўзгариши қон, овқат ҳазм қилиш, марказий асаб тизими хасталикларини келиб чиқишига омил бўлади. .*
- *Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш бино ва иншоотларини инженерлик коммуникациялари билан, яъни ёритиш, шамоллатиш оқовани чиқариш, иситиш, совитиш ва уларда ҳаракатланиш тизими билан жиҳозланади, ёнгин хавфли материаллар ишлатилади.*

- Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш . Корханаларида умумий характерга эга бўлган қўйидаги хавфсизлик талабларини белгилаш мумкин:
- - қайта ишлаш корхоналари бино ва иншоотлари қурилишини ташкил этиш махсус лойиҳа ташкилотлари томонидан бажарилган лойиҳалар асосида, иложи борича намунавий лойиҳалар асосида амалга оширилиши керак;
- - ишловчиларни қайта ишлаш корхоналарида бўлиши мумкин бўлган хавфлар ва хавфсизлик билан таъминлаш;
- - ишловчиларни махсус кийимлар билан таништириш
- - ишловчиларга электр, техника, ёнғин хавфсизлиги бўйича йўриқнома бериш;

- *ишловчиларни даврий равишда тиббий кўрикдан ўтказиб туриши*
- *- хавфсизлик бўйича иш ўринларини баҳолаб бориши ва бошқалар.*
- *Чорвачилик маҳсулотларини қайта ишлаши натижасида кўплаб озиқ овқат, енгил саноат, паррандачилик учун озуқа – ем етиштирилади. Маҳсулотларни қайта ишлаши инфраструктурасида ишловчилар, атрофдагилар, ер, сув, ҳаво, ҳайвонот дунёси учун потенциал хавфлар мавжуд. Шундан келиб чиқиб электр хавфи мавжуд, чунки сутни қайта ишлашда атроф муҳити ҳавосининг намлиги ошиб кетади.*

13. Сутни эскиришдан ҳосил бўладиган касаллик тарқатувчилар ҳосил бўлади.

Сут идишлариниг тозалигини ва зарарсизлантирилганлигини таъминлаш керак.

14. Сутни қайта ишлаш корхоналари экспертизадан ўтган лойиҳалар асосида қурилган бўлиши керак. Уларни поли ва деворлари намни ютмайдиган материаллардан бўлиши керак. Қайта ишлаш ускуналари маҳаллий ва умумий шамоллатиш тизимига эга бўлиши керак. Электр ўтказгичлар намдан кучли ҳимояловчи тузилмага эга бўлиши керак.

- *Бинолардаги ёритгичлар ускуналарни бошқариши учун уларни қулай ҳолатда жойлаштирилиши, етарлича ёритиши кучига эга бўлиши керак. Биноларда ўтиши йўллари ишловчиларни юриши учун қулай, яхши ёритилган, поли аёқ кийими сирпанмайдиган тузилмага эга бўлиши керак. Юриши йўлларида ҳар хил тўсиқлар бўлмаслиги керак. Қайта ишлаш корхоналарининг бинолари , худудлари даврий равишда зарарсизлантириб турилиши керак. Қайта ишлаш корхоналарида ишловчилар учун махсус ечиниши –кийиниши хонаси бўлиши керак. Ишловчилар тоза ва зарарсизлантирилган кийимлар билан ишлаши лозим.*

- *Сўйилаётган ҳайвонлар ва паррандалардан айримларида ҳар хил касалликлар бўлиши табиий. Шунинг учун ишловчилар касалликлардан кучли ҳимояланган бўлиши керак. Нафас йўллари, баданни очиқ жойлари ҳимояланиши лозим. Бунинг учун махсус кийимлар ва ҳимоя воситаларидан фойдаланилади.*

- *Биноларда шамоллатиш тизими яхши ташиқил этилган бўлиши керак, бинода тез-тез зарарсизлантириш ишлари бажарилиши керак.*
- *Гўшт маҳсулотларини олишда ишловчилар меҳнати, яъни инсон меҳнати, аниқроғи инсон –гўшт боғлиқлиги мавжуд. Гўштни қайта ишлаш биноларида аксарият ҳаво таркиби бузилади. Бу инсонга ҳар хил даражада таъсир этиб марказий асаб тизими функциясини бузилишига ҳам сабаб бўлиши мумкин.*

- Терини қайта ишлаш корхоналарида инсон учун зарали бўлган химиявий моддалар, тан жароҳати олиши мумкин бўлган станоклар билан ишланади. Терига хром тузлари ва бошқа химиявий моддалар билан ишлов берилади. Хромнинг инсон организмига таъсири нафас органларини зарарлаши билан кузатилади.

- *Хавфсизлик нуқтаи назаридан терини қайта ишлаш корхоналарининг ишлаб чиқариш бинолари лойиҳа асосида ташиқил этилиши керак. Улар ерни, сувни ва ҳавони ифлослантиришдан ҳимояланган бўлиши керак. Тозалаш иншоотлари ва қурилмалари билан жиҳозланган бўлиши керак. Биноларни шамоллатиш, иситиш, совитиш тизими ташиқил этилган бўлиб, уларни қониқарли ишлаши таъминланган бўлиши керак. Бино-иншоотларда атмосферадан ва асбоб ускуналардан бўладиган статик токдан ҳимоялаш ишлари бажарилган бўлиши керак.*

- *Қайта ишлаш корхонасининг химиявий моддалар омбори яхши ҳимояланган, ишончли бўлиши керак. Бинодан юриш йўлларида ишловчиларни эркин ҳаракатланиши учун тўсиқлар бўлмаслиги керак. Бинолар биринчи тиббий ёрдам воситалари билан таъминланган бўлиши керак. Бино деворлари шовқин пасайтирувчи сувоқлар билан ишланган бўлиши керак. Биноларни ёритилганлиги қониқарли даражада бўлиши лозим.*

- Терини қайта ишлаш корхоналарида меҳнат муҳофазаси ишлари таъкил этилган бўлиши керак. Ишловчиларни хавфсизлик бўйича инструктаждан ўтказилишини таъминлаш лозим. Ҳар бир бинога ёки қурилма атрофида хавфсизлик бўйича огоҳлантирувчи ёзувлар ва белгилар қўйилиши керак. Ишловчилар жойдаги ҳолатдан зарарланганда биринчи тиббий ёрдам кишлари керакўрсатишини бил.